

Kallis koolipere – õpilased ja kolleegid! Austatud külalised!

Aianduskooli direktori kõne õppeaasta avaaktusel.

1. september on teadmispäev, natuke isegi rahvusvahelises plaanis. Sel päeval tähistatakse uue kooliaasta algust. Eestis kutsutakse 1. septembrit tarkuse päevaks. Nimi nimeks, oluline on, mis on selle päeva idee meie endi jaoks. Kõige tähtsam on see päev neile, kes lähevad kooli esimest korda või tulevad aianduskooli esimest korda. Meie koolipere jaoks on see päev täna, 28. augustil. Oleme siia kokku tulnud selleks, et ütelda meie uutele õppijatele: „Tere tulemast!“.

Kui nüüd mõtiskleda 1. septembri kui tähtpäeva nime üle – olgu see siis teadmiste või tarkuse päev – siis sellest tahaksin jagada kahte mõtet.

Esimene on teadmistest. Inimese aju on aegade jooksul nii välja kujunenud, et otsib pidevalt midagi uut ning uue leidmine tähendab alati ka uut teadmist. Palju teada on olnud inimesele kasulik, kuid ainult juhul, kui teadmisi kasutatakse. Teadmiste kasutamine tähendab alati tegemist, kuid kui midagi juba teed, siis kujunevad sellest välja oskused. Uute oskuste õpetamine ja õppimine on just see, millega meie siin koolis tegeleme. Aga et oskuste õpetamine ja õppimine eeldab uusi teadmisi, siis ei maksa ka teooriaõpet unarusse jätta.

Teine mõte on tarkusest. See on palju keerulisem nähtus. Tavaliselt mõeldakse tarkuse all võimet mõelda ja tegutseda, kasutada oma teadmisi, oskusi ja kogemusi. Kuid mitte lihtsalt kasutada – tarkusega seonduvad väärtused, tark tegutsemine tähendab alati ka eetilist lähenemist, heasoovlikkust. Seega on tarkus üdini praktiline nähtus. Ja praktika on samuti see, millega me siin koolis tegeleme.

Tarkusega on nii, et aegade jooksul on selle üle tublisti arutletud, kuid pole suudetud üheselt öelda, mis see täpselt on. Teadmiste kriteerium on lihtne – tead või ei tea. Oskustel samuti – oskad või ei oska. Aga kuidas teha kindlaks, kas keegi on tark või ei ole?

10–15 aastat tagasi püüdsid teadlased üheselt määratleda, mis asi on tarkus. See ei õnnestunud, tarkus osutus järjekordselt liiga mitmepalgeliseks ja kontekstistundlikuks nähtuseks. Mõnes asjas suudeti siiski kokku leppida, näiteks

- tarkus on inimesele ainuomane;
- tarkus on õpitav, see kasvab koos vanusega ja seda saab mõõta.

Kuivõrd 1. september on Eestis ka traditsiooniline uue õppeaasta algus, siis soovin meile kõigile head uut aastat! Ning kõigile head õppimist ja mõõtmist-hindamist-tagasisidestamist, et targaks saada!

Kalle Toom, aianduskooli direktor

Foto: V. Truija

Mis tehtud ...

28.8	Õppeaasta algus
5.–9.9	EuroSkills 2023 Gdanskis
7.9	Rebaste päev

... mis teoksil

25.9–22.10	Taaskasutusturg
2.10	Huviringid alustavad tööd
16.–23.10	ÕE presidendi valimised
17.10	Mälumängu I voor
18.10	Õpetajate päeva tähistamine
31.10	Nooremaednike kutseksam

TÄNASES LEHES: Workshop Iza Tkaczyk'ga! EuroSkillsi muljed Gdanskist! Rebaste ristiretk! Nartsissitalgud ERM-is! Silmaringi avardamine Helsingis, Tallinnas ja Raplamaal! 35 korda kokkutulekuid! ... ja palju muud huvitavat!!!

Lugupeetud kaasõpilased, õpetajad, töötajad, külalised!

Õpilasesinduse presidendi kõne õppeaasta avaaktusel.

Sügistuuled juba puhuvad ja päike loojub kiiremini. Mõned hilissuvised õied on veel oma hiilguses ning peatselt teadmistest soojeneb süda.

Rõõm on olla tagasi, vaadata teie puhanud ja naerusuiseid nägusid.

Suve keskel tuli mul igatsus kooli järele – väike osa sellest oli tahtmine midagi uut õppida, aga suur osa oli see tunne. Tunne, mida tunnen, kui astun kooli uksest sisse, kui olen koos kaasõpilastega ootamas tunni algust, õpetajatega arutamas või söögi vahetundi nautimas. See on midagi erilist, olen seda pidevalt tundnud. Selleks, et seda tunda, tuleb asjadesse positiivselt suhtuda.

Mäletan esimest päeva – see oli hir-

mus, uued inimesed, teistsugune keskkond, linn. Kõik oli uus. Kiireimas korras aktsepteerisin selle tunde, mõtlesin positiivselt ja nautisin seda, mida sellel koolil on pakkuda. Kui antakse võimalus, siis tuleb seda kasutada, hiljem võid mitte vastu võetud otsust kahetseada.

Uskuge mind, esmakursuslased, siin koolis läheb aeg kiiresti ja võtke sellest kõik. Osalege kooli üritustel, leidke sobib huviring, nautige meid ümbritsevat loodust. See on teie võimalus saada osa millestki, mida paljud kardavad – millegi uue proovimine. Olen uhke teie üle, et võtsite selle teekonna ette. Palun viime selle ka ühiselt lõpule.

Koolis tuleb leida ühiseid kompromisse, suhelda ning olla avatud. Ärge kartke läbi kukkuda ja uuesti proovida. Aga mis peamine – naeratage ja tervitage!

Viimast korda kooliaasta avaaktusel teile kõnelema on uhke tunne, võibolla kunagi veel.

Mõistame üksteist, sest kõik on erinevad ja see teebki meie ümbruse huvitavaks. Aga meil on midagi sarnast ja sellepärast me siin olemegi.

Ilusat kooliaasta algust!

Jarko Ilves, ÕE president

Foto: V. Truija

Hiiumaal floristidega

Floristiks saamise juures on tähtis omandada uusi kogemusi ning oskusi erinevatelt õpetajatelt, et leida oma stiil. Luges, et rahvusvaheliselt tunnustatud meisterflorist Iza Tkaczyk külastab Eestit, läksid minul silmad kohe särama. Olen ise Iza't juba pikemat aega Instagramis jälginud, sest tema tööd on omapärased ja huvi tekitavad.

Minu suureks imestuseks pakutigi kooli poolt võimalust minna koos Alice, Kelly, Kaidi ja õpetaja Marisega Hiiu-
maa Ametikooli kohtuma Iza'ga. Ootusärevus oli väga suur. Hiiu-
maa

Ametikool on omapärane koht, kus õppida. Kes siis ei tahaks mõisas õppida?

Iza't nähes oli kohe aru saada, et tegemist on toreda naisega, kel loovust jagub. Seda oli ka näha demo päeval, kui ta oma ahhetama panevaid lilleseadeid tegi. Igal tööl oli selge idee ja lahendus. Workshopi päeval saime teha vaasi ümber traatimistehnikas võrgu ning hiljem lisasime sinna vahele kuivatatud materjali ja vaadi sisse elus lilli. Järgnevas tööks oli vaja teha lillekimp vähese materjaliga. Esmalt pidi alumiiniumtraadi külge kinnitama füüsalid

ning seejärel need kimbu sisse lisama. See oli pisut keerukas ülesanne, kuid kõik said hästi hakkama. Töötoas olid ka meie sessioonõppe õpilased Piret ja Deivi. Tore oli vaadata, kuidas kõik oma töid omamoodi tegid ja mõtlesid. Sellist imelist kogemust ei saa igalt poolt. Meie jaoks oli see midagi uut. Tuleb võtta võimalusest kinni, seda nautida ja kasutada.

*Lisalugemist Hiiu-
maa Ametikooli kodu-
lehel:*

[Päevad meisterfloristi Iza Tkaczykiga olid superägedad ja inspireerivad!](#)

Jarko Ilves, FL21-41-K

Meisterflorist Iza Tkaczyk

Workshopi päeva meisterdamised

Tuhandete nartsisside meri

20. septembril toimus kaunite nartsisside istutamine Eesti Rahva Muuseumi (ERM) esisel platsil, milles osales ka meie kooli esindus.

ERM-i poole pöördus lillekasvataja Kalle Nurm, kellel oli soov anda oma istandusest nartsissisibulaid, mis pakuksid kevadel küllastajatele ja jalutajatele rohkem õiteilu. Lillekasvataja tõi kohale 24 kastitait nartsissisibulaid, kus oli kokku ligikaudu 12 000 sibulat.

Kogunesime kell 15.00 ERM-i peakse ette, kus meile selgitati, kuhu ja kuidas sibulaid istutada. Võtsime koolist kaasa toodud labidad ja istutuskühvlid kätte ning asusime tööle. Meil oli vabadus valida, kuhu istutada ja kellega koos tegutseda. Valisime ühe suurema platsi kohe peasissekäigu lähedal. Sai me ka otsustada, kas paneme sibulaid mulda lihtsalt ilma süsteemita või teha lilledest mingi kujund või muster. Meie seltskond pani sibulaid mulda erinevalt, kujundades südame ja naerunäo.

Istutustalgutele oli tulnud inimesi linnast, naaberküllast ja loomulikult osalesid ka ERM-i enda töötajad. Vabatahtlike abiga sai üsna lühikese ajaga kõik 12 000 nartsissisibulat maha istutatud. Meie jõudsime ühele muruplatsile istutada 2000 sibulat.

Nartsissid, mida istutasime, kandsid ladinakeelset nimetust *Narcissus 'Ice*

Tuhanded tulbisibulad ootavad istutamist

Follies'. Nende ilu on võimalik näha järgmise aasta kevadel. Loodan, et kõik käivad kevadel vaatamas, millise toreda tööga me hakkama saime ja milliseid vahvaid mustreid sealt välja tuleb. Kindlasti pakub see vaatepilt palju rõõmu ja silmailu.

Meie toredasse seltskonda kuulusid aianduse kursuse õpilased Pent Joonas, Mikk, Alan, Eliina, Linda Marie, Reet, Karmen ja Anette. Esimese kursuse aednikud Pent Joonas ja Reet tegid oma energilise ja rõõmurohke olekuga töö lõbusaks ajaveetmiseks.

Suur tänu meie kooli õpilasnõustaja Maarika Loodusele, kes pakkus välja sellise võimaluse, et luua koos ilu, mida näeb alles kevadel ERM-i juures.

Kui tulevikus tuleb kellelgi veel võimalus ja tahtmine kaunistada meie armsat Eestimaad, siis kasutage võimalust ja tehke oma soov teoks. Ei ole midagi toredamat, kui uued kogemused ja teadmine, et oled andnud oma panuse ilu loomisele.

Karmen Liinak, AE23-42-K

Foto: L. Kiik

Aianduskooli õpilased tulevasele tulbiväljal

EuroSkills 2023 – külastajate ja võistlejate pilgu läbi

Maastikuehitajad Raili, Siim-Robin, Artur ja Mairold

Floristid Hanna Grete ja Pille

Selle aasta üleeuroopaline kutsemeistrivõistlus EuroSkills 2023 toimus 5.–9. septembril Poolas Gdanski linnas. EuroSkillsi eesmärk on tutvustada erinevaid kutsealasid ja noorte meistrite oskusi ning seeläbi arendada kutseõpet kogu Euroopas. Kokku oli esindatud 32 riigi noorvõistlejad. Eestit esindasid suurvõistlusel 19 noort 16 erialal. Kohapeal käis uudistamas ligi 100 000 külastajat, kelle ees toimus 43 erinevat kutsevõistlust. Aianduskoolist sõitis võistlejatele kaasa elama 14 töötajat.

Räpina Aianduskoolist astus võistlustulle lausa kolm noort. Maastikuehituse eriala esindasid vilistlased **Siim-Robin Noorem** ja **Artur Kusnets**, kelle juhendajad on Mairold Mänd ja Raili Laas. Pingelises võistluses saavutasid noormehed tubli kaheksanda koha.

Floristika erialal võistles **Hanna Grete Toiger**, kelle juhendaja on Pille Peterson. Hanna Grete saavutas tihedas konkurentsisis kümnenda koha.

Kokkuvõttes tõi Eesti koju nelja võistlusala meisterlikkuse medali. Selle saavad võistlejad, kes koguvad üle 700 punkti. Kaheksa Eesti võistlejat jõudis esikümnesse.

Võistlused toimusid AmberExpo halli juures suurtes telkides Polsat Plus Arena kõrval. Võttis aega, mis võttis, aga suutsime võistlustandri läbida paari

päeva jooksul, peatudes pikemalt kohatades, mis rohkem huvi köitsid. Erilise tähelepanu suunasime muidugi Eesti noorvõistlejatele, sosistades vaikselt toetussõnu. Publikul lihtsalt ei lubatud võistlejaid segada, vastasel juhul oleksid nad disklahvi saanud. Valjuhäälselt saime oma tundeid väljendada alles võistluste lõppfaasis.

EuroSkillsi lõputseremoonia toimus hiigelsuures Polsat Plus Arenal, kuhu oli kõigile huvilistele tasuta sissepääs. Aianduskooli reisiseltskond oli täies koosseisus esindatud ja lehvitas väsimatult koos teiste eestlastega sinimust-valgeid lippe. Kuna eestlased seekord autasustamispjedaalile ei pääsenud, siis elasime valjuhäälselt kaasa peaaegu kõigile medalisaajatele.

Õnneks jagus meil piisavalt aega tutvuda imeilusa Gdanski linnaga – jalutada vanalinnas, astuda sisse mõnda suursugusse kirikusse, istuda välikohvikus, süüa toidutänaval, ujuda mererannas, sõita mereröövlite laevaga mööda kanalit, imetleda vaaterattalt õhtuhämaruses linna.

Tegime väljasõidu ka lähedalasuvasse Sopot'i kuurortlinna, kus jalutasime 650meetrisel puitmuulil, mis on Euroopa pikim omasugune. Kulgesime jalkäijate tänaval, imetlesime Sopot'i arhitektuuri kaasaegset sümbolit „kõver

maja“ ja tundsimme mõnu meres ujumisest.

Epu initsiatiivil said huvilised külastada ka Gdanski lähistel asuvat aianduskeskust, kust mõned potitaimed ja seemned leidsid tee Eestisse.

Olles juba Põhja-Poolas, võtsime ette sõidu Malborki linna, et uudistada pindalalt maailma suurimat linnust. Malborki linnus on ühtlasi suurim tellishoone Euroopas, mis on kantud 1997. aastal UNESCO maailmapärandi nimistusse. Väga võimas ja imposantne hoonekompleks, mis vajab ikka palju aega ringi jalutamiseks. Audiogiid on suureks abiks, mõistmaks – mis, kus, kes ja millal.

Meie reis kulges tõrgeteta ja täitis oma eesmärgi. Muidugi tekkis soov Põhja-Poolat veel külastada ja selleks rohkem aega varuda. Hea on reisida toreda seltskonnaga, asjalike bussijuhtidega ja n-ö oma bussiga – Tuuliku Reisid. Suur tänu! Ilm oli meil tellitud samuti suurepärase – mõnus suve pikendus.

Järgmisel aastal toimub Prantsusmaal Lyonis WorldSkills 2024. Loodame, et ka aianduskooli õppurid saavad seal oma oskusi näidata.

Küllil Nõmmistu, raamatukoguhoidja

Fotod: S. Kirotar, K. Kaarlõp

Kogemus on kõige suurem võit

8. koha saavutanud maastikuehitaja eriala kaksikvõistkonna liige, Rápina AK vilistlane ja Eesti Maaülikooli üliõpilane Siim-Robin Noorem:

Võistluspäevad olid väga rasked, 600 võistlejaga suurüritus lisis veelgi pinget. Eelmise aasta WorldSkillsil osalemine aitas väga palju pingega toime tulla ja valmistas korralikult ette, kuid sellist rahvamassi ei osanud ette kujutada.

Eelmisel aastal oli võistlus palju raskem, kuna siis polnud veel nii palju kogemust. Mu esimene suur võistlus oli kohe maailmameistrivõistlused, kus olid oma ala parimad üle maailma, nagu ka seekord. Nüüd sain võistelda koos Euroopa parimatega ning selle üle olen väga tänulik. Suur osa sellest võistlusest oli minu ja meeskonnakaaslaste Arturi koostöö ja tänu sellele sai

me väga hästi hakkama.

Võistlus läks hästi. Olen maastikuehituse erialaga tegelema nii palju, et olen oma elemendis. Kõige raskem oli teine päev, sest siis oli kõige rohkem ülesandeid – pidime valmis saama kõik puitrajatised ja istutama hulgaliselt taimi. See päev pani meid proovile. Viimasel päeval õnneks läks kõik täpselt nagu pidi, aega jäi üle ja taimed said kujundatud väga ilusasti.

Olen tulemusega väga rahul, kuid kuna konkurents oli väga tugev ja eespool olid väga väikesed punktierinevused, siis seekord medalit ei tulnud. Sellest jäi puudu väga vähe ning eks ikka on sellepärast kurb, kuid võistlus oli ise kõige suurem võit ning kõiki pingutusi ja pisaraid väärt. See kogemus on ise üks suur kuldmedal.

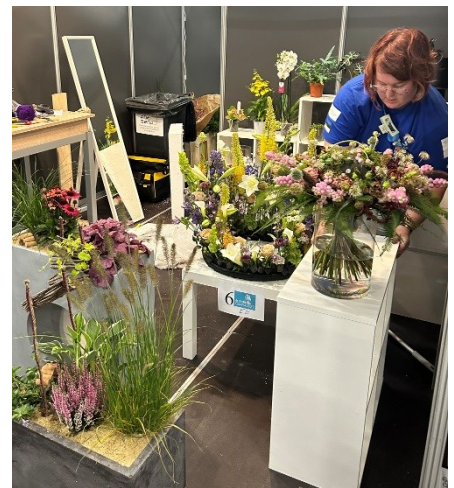
Siim-Robin ja Artur peavad plaani

Minu kogemus EuroSkillsil võistlejana

10. koha saavutanud floristi erialal Hanna Grete Toiger:

Võistlemine pole olnud kunagi minu eesmärk. Kui mulle tehti pakkumine osaleda Gdańskis EuroSkills 2023 võistlusel, siis tundus õige see vastu võtta. Tänu sellele olen ma nüüd väga palju rikkam – just saadud kogemuste poolest. Lisaks olen meelelt ennast arendanud. Aasta tagasi ei olnud mul nii isikupärast stiili ning tundsin tihti, et minu töödes on midagi puudu. Võistlusteks valmistumine ja EuroSkillsil osalemine on muutnud mind tugevaks ja enesekindlamaks. Võistlusele

minnes ma endale kõrgeid ootusi ei seadnud. Teadvustasin algusest peale, et minu lühike erialane kogemus ning igapäevane töö ei ole minust voolinud veel tippu ning ettevalmistuse aja napuse tõttu seda ka ei juhtu. Samas olen igati rahul oma tulemusega EuroSkillsil võistlusel ning tean, et andsin endast kõik, mis vähegi anda oli. Juba teadmine, et oled üks kaheteistkümnest Euroopa noorest floristist, kes on piisavalt andekad, et võistlusel osaleda, on omaette võit. Sellisel võistlusel osalemist soovitan kõigile, kes selle võimaluse saavad.

Hanna Grete ja tema võistlustööd

Aianduskooli töötajate muljed suurvõistlusest ja Poolamaast

Liane Mäesalu – kutseõpetaja

Minu jaoks oli esmakordne kogemus osaleda vaatlejana sellise mastaabiga üritusel. Imetlust väärivad igal alal võistelnud õppurid. Nende keskendumisvõime ja asjalikkus oma ülesannete teostamisel, kui inimhulgad jälgivad sinu toimetamist, nõuab väga rahuliku ja tugevat närvi. Kahtlemata on võistlusel osavõtnud õpilastel olemas ka tahe ja soov olla oma ala parim, kuid minu arvates on juba suur võit see, kui sellisele võistluse osalema saad. Selle taga on suur töö, nii juhendajate, õpetajate kui ka õpilase panus tulemuse saavutamiseks.

Lõputseremoonia väärivad eraldi mainimist. Miski eriline tunne poeb sisse, kui näed erinevate riikide noori uhkelt oma riigi lipu all staadionile tulemas. Võistlus on läbi, kuid ootusärevus tulemuste osas tekitab elevust nii kaasaajatel kui võistlejail endil. Rõõmu võidu üle, kes iganes poodiumile ka ei astunud, tundsin igal juhul, sest noored kutseõppurid väärivad aplausi kogu vaatajaskonnalt.

Mida ma õppisin? Aega ja kannatlikkust, sest võibolla on nendes lihvimata kividena näivate õpilastes seas palju rohkem teemante, kui me arvame või usume.

Gdansk üllatas väga positiivselt. Südasuiselt soojad ilmad andsid võimaluse nautida linna arhitektuuri nii varahommikul kui hilisõhtutel. Pikad jalutuskäigud, kus igal sammul koged midagi huvitavat. Kaldapealsed täis lopsakate lillekonteineritega palistatud kohvikuid, jõel olevad eriilmelised laevapaadid, karussellid-vaaterattad, mis rõõmustavad nii vanu kui ka noori, kirikud, kuhu sisse astuda, hetkeks peatuda ning mõtiskleda, uhked purskaevud, kus saab vaadelda värvilist vetemängu.

Gdansk – linn, mis väärivad külastamist.

Anu Seim – kutseõpetaja

Minu kogemus sellises mastaabis korraldatud üritusel osaleda oli esmakordne. Suurürituse mastaap, õhkkond ja meeleolud mulle vaatlejana olid väga positiivsed.

Räpina Aianduskooli esindajatena olid meil kaasas väikesed lipud, kuid järgmisel korral võiks vaatlejad võtta kaasa suuremas formaadis Eesti lipu ja lärmi tegemiseks mingid pulgad, trummid, pasunad, kellad vm, sest mu hääleparaat ei pea vastu kogu aeg kaasaelamisele/karjumisele/huilgamisele. ☺

Suurürituse korraldamisel on apsakad kerged tulema, mis võibolla häirisid rohkem osalejaid, eksperte, kuid mulle vaatlejana nii väga korda ei läinud.

Tore, et üritus võeti korraldada!

Euroskillsil nähtut olen juba vahendatud õpilastele, rääkinud sellest et,

- keegi peab jääma alati viimaseks;
- ebaõnnestudes võistlustel mingis tööloigis, suudetakse ikkagi end kokku võtta ja võistlusel viimase sekundini panustada;
- igasugune kogemus on oluline õppimise seisukohalt;
- eestlaste ootused on alati kõrged, kaotama ei minda;
- eestlastena oleme väikeriigina ikkagi pettunud medalitest ilma jäädes;
- Euroskillsi 10. koht on Euroopa kontekstis kõva sõna isegi 43 osalejama arvestuses;

- eestlastena ei oska tänada võistlustel osalejaid olenemata tulemustest;
- Šveits riigina teeb totaalselt midagi teistmoodi oma kutseharidussüsteemis, kui 16st osalejast 12 võidavad omal ala 1. koha;
- Eesti kutsehariduse kuvand peab riigi tasandil muutuma positiivseks;
- Eesti kutsehariduse õppekavades peab olema veel suuremas mahus praktilisi tegevusi/praktikat.

Ma pole varem Poolas käinud ja igasugune eelarvamus puudus. Mulle meeldisid kõik külastatud objektid, ei tunne, et midagi nähtust oleks võinud olemata olla. Gdansk on ilus, puhas linn, üleküllastunud ajaloost.

Elina Oesalg – koolitusjuht

Jõudsin tagasi just ühelt imeliselt töölahetuselt Poola! Ma polnud enne Poolas käinud, olin väga ootusärevil juba pikalt enne sõitu. Kogu reis kulges veel palju paremini, kui oskasin arvata – meil oli haruldaselt hästi klappiv punt ja super grupijuht!

Käisin eelmisel õppeaastal Tallinnas WorldSkillsil. Mul õnnestus toona väisata üritust lausa kaks pikka päeva järjest, mis oli erakordselt silmiavardav kogemus. Ehk selle tõttu ootasin võistluste külastamist rohkem, kui mõni teine. Oma huvi rahuldamisest veelgi tähtsam oli kõikidele võistlevatele

eestlastele näidata, et nad on meile tähtsad, et me elame neile kaasa; neile moraalse toetuse avaldamine lihtsalt oma kohaloluga. On erakordselt nauditav jälgida osalejate edenemist ülesandete lahendamisel, nende käekirjade erinevust, pühendumist, pingelises olukorras käitumist. Mulle imponeerib nende võistluste juures veel see, et ehkki võistlejad on konkurendid, valitseb tiimide vahel lugupidav ja sõbralik läbisaamine. Seda võiks tuua eeskujuks igasse kollektiivi – kui nemad konkurentidena seda suudavad, siis miks üks organisatsioon, kes on ühe asja eest väljas ja mille sees ei ole konkureerivaid üksuseid, seda ei peaks suutma.

Ka on taolised võistlused suurepärane koht, kus luua uusi koolidevahelisi partnerlussuhteid!

Gdansk. Minu esimese kogemuse põhjal üdini *hygge* koht! Koht kus OLLA. Kiirustamata. Kustumatu mulje jättis muidugi Malborki kindlus!

Leian, et see reis aitas igati kaasa osalejate kollegiaalsete suhete paranemisele/tugevnemisele. Ühised kogemused liidavad ja tekitavad üksteise osas usaldust. Läbi taoliste töölahetuste, kus tööalane on põimitud kultuurilise silmaringi avardamisega, loomegi ühtse tugeva kollektiivi!

Kolleegid Sopotis muulil

Marek Jakobi – kutseõpetaja

Minu jaoks pole vaatljana skillsidel osaleda esmakordne. Olen käinud eelnevalt nii Rootsis, Soomes kui ka Belgias võistlusi vaatamas.

Korraldusliku poole pealt need eriti ei erine, kuid seekordsel Poola võistlusel olime oma õpilastele kaasa elamas suurema tiimiga ja ergutatud sai ikka korralikult.

Minu arvates on iga sellise suurvõitluse kogemus silmaringi avardav ja üks ikka midagi uut on kõrva taha panna. Samuti on tore näha kohtunike või ekspertide hulgas kolleege mujalt riikidest. Sellel võistlusel oli tore kohtumine Hollandi eksperdiga, kellega ma võistlesin koos Saksamaal Pappenburgis lilleseadevõistlusel aastal 2004, ehk et siis peaaegu 20 aastat tagasi.

Gdansk, võrratu linn, parajalt suur, imeline arhitektuur. Uskumatu, et selline pärl asub meile nii lähedal. Võrdlus,

Vaade Malbroki kindluse tornist

et Gdansk on nagu Amsterdam peab paika, sest mõlemal linnal on sarnaseid jooni.

Epp Säga – kutseõpetaja

Kõigepealt suured tänud nii ägeda ja toreda reisi korraldamise eest!

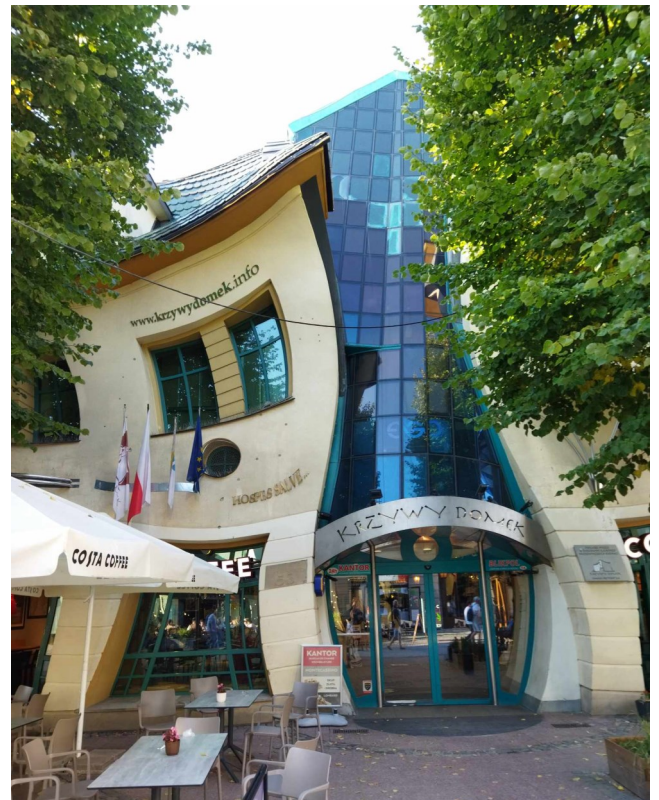
Kogesin, et need on ikka väga tublid noored, kes suudavad sellises pinges võistlustöid läbi teha. Ise ei tahaks kunagi sellises olukorras olla. Minule kui

vaatlajale tundus, et võistlused olid väga hästi korraldatud. Veidi jäi vajaka lõputseremoonial, mille algus venis. Kaja tõttu ei olnud aru saada tekstist, mida räägiti ja ka ekraan oli väike, kust infot lugeda. Aga tunne olla suurel areenil oli võimas ja täielik uus kogemus minu jaoks.

Kõige teravam elamus Gdanskis oli võistluste lõpetamine ja maastikuehitajatele kaasa elamine. Malborki kindlus oli võimas objekt, mida külastaks veel ja võtaks rohkem aega seal ringi liikumiseks.

Epp aianduskeskuses uudistamas

Sopoti sümbol – kõver maja

Leili Alaoja-Rein – kutseõpetaja

EuroSkills – T O R E kogemus, mis sest, et olen varem kogenud.

Lõputseremoonia oli minu jaoks igav. Mitte midagi ei saanud aru, aga mällu jääb, et osalesin suurejoonelisel üritusel.

Kogemuslikkuse kommentaarina ütlesin, et mälus jääb kõmisema sõna "tehnika". Floristide töödes on oluline tähtsustada tehnikat ja veelkord tehnikat. Ja kõiki erialasid silmas pidades on tulevik tehniliste ametite pärast!

Gdansk – ma tulen sinu vaatamisväärsusi veel vaatama ja kogema.

Tüütu bussisõit nii meeldivas seltskonnas – mida veel tahta! ☺

Aleksei Raud – IT spetsialist

Vaatlejana oli mul esimene kord olla sellisel üritusel. Tundsin põnevust ja naudingut igast hetkest. Omadele kaasaelamine oli üks meeldejäävamaid ja meeldivamaid hetki. ☺

Seltskonna positiivne vaim ja tunne, et saad oma kolleegidelt vajadusel tuge ja abi – seda oleks vaja töös edaspidigi. Loodan, et see üritus liitis meid tugevalt. ☺

Gdanskis oli kõik nii VÄGA-VÄGA äge: seltskond, koosviibimised nii laevareisil, randades, vaaterattal ning linnatänavatel jõlkudes, õhtustamas õdusates restoranides, Malborki linnus jpm.

Keio Kaarlõp – kutseõpetaja

Mida ma kogesin EuroSkillsil? Meeletu kaasaelamine omadele ning rahvuslik ühtehoidmine, üldine professionaalne lävimine kolleegidega Eestist ja mujalt – hea koht, kus leida koostööpartnereid. Nii võistlused kui lõputseremoonia näitasid selgelt erinevate riikide kutseoskuste taset – see on hea lähtekoht õppimiseks meile teistelt haridussüsteemidelt.

Kõige enam tunnetasin koostöö vajadust nii riiklikul kui ka rahvusvahelisel tasandil. Nüüd on kindlam ja parem suunata õpilasi õpirändele, et nad omandaksid teistmoodi vaateid ja kogemusi oma erialale. Samuti õpetajate õpirände olulisus, tutvumaks teiste riikide õppesüsteemidega ja kontaktide loomisega rahvusvahelisel tasandil.

Gdansk – ilusa kultuuriga linn, maitsev toit ja hea melu.

Pilkupüüdev majake kiriku taustal – Gdanskis

Malle Avarmaa – kutseõpetaja

Minu jaoks oli sellise suurvõistluse vaatlemine ja külastamine esmakordne. Mida ma oskan öelda. Väga palju erinevaid erialasid, väga palju rahvast, palju keeli, väga palju emotsioone. Mulle meeldis korralduslik pool – konkreetne, hästi jälgitav. Lõpetamine oli ilus, aga liiga veniv, kohati igav.

Oma töös muutun ilmselt karmimaks teadmiste kontrollis – ajast kinni pidamine, teadmiste pidev kordamine ja hindamine.

Gdansk on roheline linn, palju punasest tellisest hooneid, palju kujukesi, ajalugu. Elamused – vaateratas, laevasõit ja eriti meres ujumine nii Gdanskis kui ka Sopotis ja puidust pikk muul.

Ille Rämmer – pargiaednik

Minul oli mälestus 2022. aasta sügisest, kui Tallinnas toimus WorldSkillsi maastikuehituse võistlus ja seega ka mõningad teadmised, mis ees võib oodata. Tegelikkus osutus palju-palju võimsamaks, kui olin arvanud. Nii palju toredaid, ägedaid ja võistlushimulisi noori koos on energialaks ka vaatlejatele-kaasaelajatele. Kõiki võistlusi sai vaadatud kahe päeva jooksul. Peale maastikuehituse ja floristika võistluse köitsid mind alad, mille tulemust oli huvitav lõpuks näha – näiteks, kuidas müüri ladumise ülesanne oli nii raske, et mitmedki ei jõudnud valmis ja õmblejate eriilmeliste tööde või maalritehitisviimistlejate tööde kunstilist

poolt poleks mina küll osanud hinnata, sest kõik olid nii ägedad! Tegelikult olid võitjad juba kõik, kes üldse suurvõistlusele said, sest nad olid oma maa parimad.

Lõputseremoonia toimus hiigelsuurel Amber Arenal ja minu jaoks oli see esimene kord nii suurel staadionil viibida. Nii osalejate kui ka toetustimide seas oli tunda ühtsustunnet – kaasa elati kõigile. Eesti lippude, st eestlaste rühm oli muljetavaldavalt suur. Muidugi nt Sveitsi või Saksamaa fännidega me ei oleks konkureerida saanud – neid oli rohkem ja neil olid suuremad lipud. ☺

Need toredad noored, kes seal võistlesid, panid mind ka mõtlema, et kui midagi teha südamega ja kirega, siis saad alati parema tulemuse. ☺

Seltskond, kellega me selle reisi läbi tegime, oli vahva. Teiega läheks iga kell uuesti reisile! Peale vaatleja ja kaasaelaja-ergutaja ameti oli meil veel võimalus külastada kohalikku puukooli, tutvuda Gdanskis ja Sopotis haljastusega ning isegi maailma suurima punasest tellisest Malborki linnusega. Tegelikult meeldis mulle väga Gdanskis asuva vaaterattaga sõitmine hämaral ajal – võrratud vaated tulesäras linnale! Seda ja ujumist meres kahel järjestikusel õhtul ma nimetakski enda erilisemateks elamusteks vabal ajal. ☺

Kuidas me Poolas kohaliku toidukultuuriga tutvusime

Täpselt nii, nagu iga reisimise lahutamatu osa on vaatamisväärsustega tutvumine, on seda ka kohaliku toidu- ja joogikultuuri nautimine. Olgu selleks töö- või puhkuserais, siis sööma ju peab ja miks mitte selle käigus avastada uusi maitseid ning kogeda elamusi. Seda õnnestus meil teha ka Gdanskis. Tegemist on ju Poola rahvaarvult kuuenda imelist arhitektuuri ja mitmekesist kultuuri pakkuva linnaga, mis on loomulikult armastatud turismisihtkoht. Kus on turiste, siis seal on ka palju kohvikuid, restorane, baare-lokaale ja seda igale maitsele. Tihtilugu võib muidugi selles rikkalikus maitsete virrvarris valiku tegemine keeruliseks osutada – üks koht meelitab õdusa atmosfääriga kanali ääres, teises restoranis mängib elav muusika, kolmandas on palju rahvast, mis ilmselgelt tähendab, et see on populaarne koht. Meie reisiseltskond saavutas enamasti ikka konsensuse ja õhtusöögid veedeti ühiselt. Esimesel, Gdanskisse saabumise õhtul oli nälg juba päris suur ning peale põgusat jalutuskäiku osutus valituks söögikoht, kus sai nii rahvusvaheliselt tuntud toite kui ka kohalikku tellida. Poola köögis on armastatud pierogid ehk pelmeenid. Ega need suuresti erine meil pakutavatest, kuid täidiste valik on rikkalikum – kartul, juust, liha, hapukapsas, seened, samuti ei puudu ka magusad pelmeenid marjadega. Pelmeenid on suuremad ja neid serveeritakse kas kastme või pekikuubikutega. Kuna portsjonid on suured, siis sai selgeks, et selleks korraks on pelmeeniisu täis.

Ühel õhtul sattusime aga toiduotsingu käigus täiesti juhuslikult kohta, mida võib küll nimetada iga toidunautleja paradiisiks. Tegemist oli moodsate kortermajade vahel oleva suure hoonega, mille kõrge laega Monttownia Food Halli olid kokku toodud maitseid igast maailma nurgast – aasia köögid nuudlite, ramenite, wokkide, sushidega, pitsad ja pastad Itaaliast, kergemad Kreeka salatid, ameerika köök ning loomulikult ei puudunud kohalikku toitu pakuvad kohad. Monttownia hoone ajalugu ulatub 1930. aastatesse. Teise maailmasõja ajal asus selles allveelaevalde osade montaažitehas ja kommunistlikul perioodil oli see Gdański laevatehase pealadu. Nüüd on Monttowniale antud uus elu. Vaba aeg, äri ja maail-

ma maitseid asuvad ühes kohas, kus modernsus ühineb laevatehase iseloomuga. Kogu kontseptsioon on üles ehitatud nii, et omale sobiva toidu saab tellida erinevatest toidukohtadest ning seejärel kas seda ruumis sees või õues ühiselt suure laua taga kogu seltskonnaga nautima asuda. Hea lahendus ja igaüks leiab omale meelepärase toidu ning selle kõrvale sobiva joogi. Loomulikult ei puudunud ka meelelahutusprogramm, trumme põristas bänd. Pilt oli selge, et kindlasti tuleb meil järgmisel õhtul tulla taas seda kogema, sest kogu komplekt pakkus suure elamuse, mida vaimustunult ka teistega sai jagatud ning suur uudishimu tekitatud. Mõeldud-tehtud ja järgmisel õhtul polnud kahtlustki, kuhu sammud seame. Taaskord suur melu, inimeste vestlemine ühiselt laudade taga, toidu nautimine, hea muusika ja DJ plaadikeerutamine – kõik see tekitas hea tunde. Kes soovis, sai jätkata õhtut kõrval oleval tohutu suurel sadamaalal erinevates klubides tantsu vihtudes. Tegemist on erinevatest klubidest ja toidualast koosneva piirkonnaga, kus toimuvad arvukad elektroonilise muusika kontserdid ja festivalid. Ka sel korral oli muusikat ja rütme igale maitsele – tehnost diskoni, rahvast palju ja melu

suur. Ilmselgelt populaarne koht kohalike noorte seas, kellele meeldib graffitikunst, klubimuusika ja kambamelu, kuid kõrvale pole jäänud ka vanemad, kes end hingelt noorena tunnevad. Üldse on kogu maailmas praegu suureks teemaks endistele mahajäetud tööstusaladele elu sisse puhumine ja uue hingamise leidmine. Näiteks Monttownia on näide Teise maailmasõja aegsest haruldasest tööstusarhitektuurist Gdańskis. Kogu selle piirkonna ajalugu, kus see asub, ulatub 14. sajandi lõppu, mil tekkis Miasto ("Noor linn"). Aastate jooksul on kogu piirkond läbi teinud märkimisväärse ümberkujundamise, mida soodustas eelkõige Gdański kasvav laevaehitustööstus. Monttownia oli ka tunnistajaks paljudele ajaloolistele sündmustele, sealhulgas liikumise "Solidarność" algusele 1980. aasta augustis. Selliste tööstuspiirkondade taaselustamisest on ka meil endil Eestis mitmeid häid näited tuua ja sellega tegeletakse aktiivselt kogu aeg. Mul on tohutult hea meel, et leidsime täiesti juhuslikult sellise ala ja saime suurepärase elamuse kohalikust subkultuurist.

<https://www.monttowniafoodhall.pl/>

Marek Jakobi, kutseõpetaja

Toidunautlejad Monttownia Food Hallis

Rebaste päev piltides

Fotod: K. Luht

Kana kolme moodi ehk aianduskooli töötajate suvine väljasõit Raplamaale

Meil on selline tore kollektiiv, et aegajalt mõni julge võtab kätte ja kutsub ellu mõne toreda ürituse. See juhtus ka käesoleval kevadel, kui õpetaja Merikesel tuli vahva idee minna suvel Raplamaad väisama. Väljasõidu eesmärk oli tutvuda Eestimaaga, vaadelda Raplamaa loodust, tutvuda nii kultuuriliste, ajalooliste kui ka looduskaitsealaste vaatamisväärsustega. Reisi pikkus kokku vaid kaks päeva. Õnn, et meil on koolis teisi vahvaid veel – neid, kes üleskutsete ja ettepanekutega kaasa lähevad. Nii saigi üritus toimuma!

Alustasime väljasõitu koolimaja eest kell 7.00. Oli sombune hommik, mitte väga paljutöötav. Kella 10-ks olime kenasti Karla külas. Esimene peatus – Roosoja roositalu. Isegi need, kellel ei ole erilist suhet roosidega, võiksid seal käia! Aia perenaine võttis meid lahkesti vastu, tutvustas oma kaunitare ja vastas meie küsimustele. Loomulikult ei saanud me Roosojalt ära minna istikuid kaasa ostmata! Isegi mina, kes ma varem roosidest suurt midagi ei pidanud, sain inspireeritud.

Järgmine peatus samas Karla külas – Sadevälja. Täiesti teise stiili esindaja. Taastatud vana talumaja koos aiaga. Kui armastad lopsakat ja looduslikku, suuresti ise hakkama saavat aeda, siis see on ilmekas näide. Ka Sadeväljalt on võimalik püsikute istikuid kaasa osta.

Kolmas peatus – Lööra lilletalu. Lõikeõite tootmistasu. Kaasasolevad floristid teadsid Lööra toodangut kiita. Täiesti grandioosne! Viiesaja ruutmeetrised kasvuhooned, viis tükki, pluss muud (ettekasvatus-, abi- ja külma) hooned – hullumeelsus! Kui ma nüüd kõrvutan köögivilja tootmist lõikelilledega, siis tundub lillekasvatus oluliselt kapriissem. Väga julge ettevõtmine. Ma polnud iial midagi sellist näinud.

Päev veeres ja kõhud olid juba tühjad. Lõuna oli planeeritud kohe ümber nurga Võtikmetsa puhkekeskusesse. Kes teist on Võtikmetsas käinud? Soovitan minna! Meie vihmatibase ja röske päeva üks kuldpunktidest oli Võtikmetsa perenaise tehtud lõuna! Grillitud kanakintsud vokitud kartulite ja köögiviljadega, kõrvale värskelt küpsetatud karask. See oli jumalik!

Kõhud täis ja meel hea jätkasime van-

Aianduskooli roosihuvilised Roosoja roosariumis

dersellitamist. Ilm ka muudkui paranes, mis soosis meie retke igati. Siirdusime Mahtra talurahvamuuseumi Atla mõisa aladel. Tutvusime väljapanekutega ja muu hulgas andis giid meile väga hari-va ülevaate piirkonna ajaloost. Matkasime looduspaikades, leidsime karste ja hiidrahne. Kõige vapram meist isegi vallutas Eestimaa Kivide Kuninga!

Õhtusöök ja vaikne kulgev jalutuskäik Raplas pani tegusale muljeterohkele päevale väärrika punkti. Majutasime end Kehtna Kutsehariduskeskuse õpilaselamus. Ka Kehtna võlusid jõudsid unetumad meist avastada.

Päikeseline hommik. Meil avaneb võimalus oma eksistentsi üle isekeskis arutleda Varbola muinaslinnuses. Suurepärase koht mõtisklemiseks! Ja kui te ei ole oma ihusilmaga veel kiviheitemasina (replika)t näinud, siis minge Varbolasse! Kivimürakas lendas – viuhhhh – kuni 200 meetrit! Juba 13. sajandi alguses. Märkimisväärne riistapuu!

Mõtisklusi jätkasime Turbas. MOMUs. Saime tuttavaks ka Motospordi Muuseumi sünnilooga. Kogu hoone sees peituv kiirus ja pori, ränk töö ja glamuur saab helge ja rahuliku tasakaalu oma tuttuue Pirita-Kose-Kloostrimetsa ringraja kujulise aia läbi. Isegi kui ralliautod ja -mootorrattad ei huvita, väär-rid Sa hetke istuda lõhnava-sumisevasahiseva aia ääres, silmad kinni, päike näol, ja nautida muusikakoolist kostuvat „kontserti“.

Kui juba „võidu“ tegemiseks läks, siis Eesti pikim kivisild, 110 m Konuvere

sild, on tänaseks rekonstrueeritud. Käisime, veendusime. Võimas!

Lõuna tegime Märjamaal, alevi pubis. Eineks ... ahjukanarull. Peale lõunat suundusime Järvakandi poole. Enne põikasime sisse Kuusiku Põllumajandusparki. See on 5-hektarine maa-ala, millel paiknevad põllukultuuride kollektsooniaed, köögivilja- ja dekoratiivkultuuride aed, viljapuu- ja marjaaed ning näidiskatsed. Palju vaatamistuurimist! Suurim üllatus minu jaoks oli avastus, et läätsed on oma kaunas täiesti üksipäini! Nunnud tillukesed kaunakesed, igas kaunas üks läätske. Mis ma oskan öelda – inimene õpib kogu elu!

Klaasimuuseum Järvakandis. Klaas – nii jõuline ja tugev, ent samas nii imeline ja õrn. Lihtsalt vaatad suu ammuli. Meil oli õnn näha ka klaasipuhumist. Meie silme all valmistati kaks erikujulist vaasi.

Õhtusöök oli kokku lepitud kõrvalasuvasse pubisse. Meie jaoks oli ette valmistatud retrohõnguline ühislaud ööklubi/kinosaalis. Maani punane laudlina ja valged kunstroosid – nii nostalgiline! Ja siis tuli söök – pampabaraa – kana! Elevust oli palju. ☺

Kere kosutatud, algas meie tagasitee. Palju muljeid, mida seedida ja omavahel jagada, mitmed kohad, kuhu uuesti minna.

Aitäh, Merike, selle vahva reisi organiseerimise eest!

Elina Oesalg, koolitusjuht

Foto: I. Kaeli

Õppereis Helsingi parkidesse ja eraaedadesse

25. ja 26. augustil toimus Eesti Maastikuehitajate Liidu õppereis Helsingi parkidesse ja eraaedadesse. Sõit toimus koostöös Soome Maastikuehitajate Liiduga (VYRA). Rápina Aianduskoolist avanes võimalus osa saada õppereisist maastikuehituse juhtõpetajal **Svea Soometsal** ja kutseõpetaja **Ivi Sirelil**.

Esimesel päeval külastasime koos Soome kolleegidega Keilaniemi parki (Objekti kujundaja Outi Palosaari VSU maisema-arkhitektid Oy). Ehitaja antud objektile oli SRV Yhtiöt Oy. Keilaniemi park ühendab mitmeid erinevaid piirkondi. Alal on palju infrastruktuuri elemente ja ehitus hõlmas endasse ka 20 silla ehitust. Park on liidetud uute tornmajade kinnistutega. Oluline on uus kergliiklussõlm, parki läbivad jalgrattaja jalutusrajad. Taimed pargis meenutavad taotluslikult Soome mereranna kooslusi. Peale ehituse valmimist ja haljastuse rajamist olid pargis probleemiks sadeveed, mis on nüüdseks alalt välja suunatud.

Helsingi erinevad piirkonnad kasutavad soovituslikult erinevaid väliruumi elemente – valgustid, pingid, betoonelementid jms.

Westendi piirkonnas külastatud eraaedade kujundajaks ja ehitajaks on Puutarhapalvelu Hannonen Oy ja aedu tutvustas Jouko Hannonen.

Eramajadele planeeritud katuseterrassid (ehitusaasta 2016) olid tol ajal veel vähe kasutatud. Haljastatud katuseterrassidel on 10 cm mulda ja taimed saa-

vad antud pinnases hästi hakkama. Katuseterrassidele on istutatud 22 nimetust püsililli ja 5 nimetust kõrrelisi. Kahe eramaja vahelise roheline eralduseinana on kasutatud tugivõrestikel pärnasid, mida järjepidevalt pügatakse istutamisest alates. Eramaja tänavaäärseks piirdeks on taaskasutatud graniiti, mis on pärit vana raudteejaama perrooni lammutusest. Puitdetailid aiapiiridel on lehisest ja piirded on ehitatud kasutades tapitud ühendusi.

Samale tänavale jäi ka 30ndatel ehitatud eramaja uue haljastuse rajamine sama ettevõtte poolt. Maja ümber on kasutatud vanu kiltkivi plaate, mis seisid ettevõtte laos ja olid justkui oodanud oma aega. Haljastus on rajatud nõnda, et murualasid pole ja kasutatud on vastupidavaid püsilikke.

Esimese päeva lõpetas Nöykkiönniity lasteaia külastus (kujundaja VSU maisema arhitektid Oy, Ritvaset Oy). Lasteaia kujundamisest ja ehitusest rääkisid Minna Raassina ja Juha Ritvanen. Tegemist oli üsna piiratud eelarvega projektiga. Mänguvahendid on ettevõttelt Lappset Oy. Positiivsena tuleb märkida, et lasteaia territoorium on mängudeks avatud ka siis kui lasteaed ise on suletud. Lasteaia ala piirneb lendoravatele mõeldud rohekoridoriga. Haljastatud alad on rajatud inspireerimaks lapsi looduses toimetama (tarbeaed, tegevused taimestatud aladel erinevateks mängudeks).

Meeleolukas õhtusöök Lapi restoranis

koos jalutuskäiguga Esplanaadi parki pani päevale ilusa punkti.

Teist päeva alustasime Vantaas Myyrmäki spordipargis (Loci Maisema-arkhitektid Oy). Pargi loomise eesmärgiks oli luua kohtumispaik erinevatele huvigruppidele sportimiseks ja ahvatlema inimesi liikuma. Pargis asub põhjamaade suurim skatepark, väike jalgpalliväljak, erinevad alad ronimiseks ja tasakaalu harjutamiseks, tervisespordi vahendid ja korvpalli väljak. Spordipargi suuruseks (alal asuvad ka erinevad spordihallid) on 4,9 ha. Skatepargi planeerimisel kaasati noori huvilisi pargi loomise protsessi. Maastikuarhitekt Janne Saario, kes ise samuti alaga tegeleb oli samuti kujundamise juures (<https://www.jannesario.com>).

Seejärel tegime peatuse Ruduse tehase tootenaidiste platsil (tooteid tutvustasid lia Suiki Rudus Oy ja Jaanus Järve Rudus OÜst).

Jätkasime päeva Tikkurilankoski pargis (Loci Maisema-arkhitektid Oy, ehitaja Tieluiska Oy), kus asuvad vanad tööstushooned, millistes sai alguse Tikkurila värvitehas. Tikkurilankoski jõel asuva karestiku tamm lammutati kolm aastat tagasi. Pargis säilitatud vanad tööstushooned loovad erilise atmosfääri. Väljakutseks oli suurvesi kevadel, seetõttu on laste mänguväljak viidud kõrgemale tasapinnale. Vanad puud on säilitatud. Jõevesi voolab nüüd jälle vabalt veeelustiku ja inimeste rõõmuks.

Erinevaid võimalusi sillutise paigaldamiseks

Uue arhitektuurilise lahenduse saanud jõekaldad hõlmavad endas uusi sildu, jalgteid ja alasid sotsialiseerumiseks. Kujundus on inspireeritud jõest ja asukoha industriaalsest minevikust.

Päeva lõpetasime Hyvätöivonpuistos Jätkäsaaris (kujundus VSU Landscape Architects Ltd) – pargis mille pikkuseks on 1 km ja laiuksuseks 88 m. Hyvätöivonpuisto pole mitte ainult rekreatsiooniala, vaid ühendustee Ruoholahti piirkonna ja mereranna vahel. Jalgratta- ja jalutusrajad kulgevad läbi pargi, kus puudub autoliiklus. Mänguvälja-

kud ja spordialad on piiretega rohealadest eraldatud. Projekteerimise tegi keeruliseks maa-aluse infrastruktuuri paljusus. Pargis on mitu silda, mis said juba projekteerimise käigus nimeks “rokkiporkkana” (üks sildadest on valmistatud Eestis ja teine Leedus). Oranžid sillad on kujunenud Jätkäsaari maa-märkideks (<https://www.ril.fi/fi/rakennustekniikka/jatkasaaren-rokkiporkkana-on-vuoden-silta-2023.html>).

Pargis kasutatud betoonelemendid on kaetud graniitkivi imiteeriva pinnaga.

Pargi 3D mudeli loomisel on kasutatud

BIM mudelit (<https://www.3dexpert.ee/bim/>). Puud on istutatud suhteliselt lähestikku, et nad mõjuksid linnakeskkonnas loodusliku saluna. Pargi puude kasvupinnases on kasutatud biosütti, mis seob mulda süsinikku, parandab puude elutingimusi ja toetab taimede kasvu ekstreemsetes tingimustes (<https://www.aalto.fi/fi/arkkitehtuurin-laitos/hiilipuisto>).

Suur tänu korraldajatele ja näeme jälle!

Ülle Oja, EMELi liige

Fotod: I. Sirel

Väljasõit silmaringi heaks ja kogemuste toeks

11. septembril sõitis tiim, koosseisus Svea, Ille, Pille, Maris, Tiina, Tea, Liane ja Merike, kooli bussiga töusva päikese saatel Tallinna suunas. Esimene peatus oli kokku lepitud Anu Aias Tallinnas, kus linnakrundil asub kodu asemel hoopis tootmis- ja müügiaed, mis on spetsialiseerunud kõrreliste kasvatusele. Need populaarsed taimed on linna- ja aiakujunduses rohkelt kasutuses, kuid nende kasvuiseloomud, -nõuded ja vastupidavus on liigiti ja sorditi erinevad ning sõltuvad ka paigast Eestimaal. Ringkäigul saime vahetada vastavat infot ning nägime üht Eesti suurimat kõrreliste tootmise ja müügi ettevõtte köögipoolt. Poolteist tundi hiljem pistisime edukalt rinda Tallinna liiklusaludega ning jõudsime kokkulepitud ajaks Tallinna Botaanikaaeda, kus olime palunud ennast saatma vanemaedniku ja niitude, murude eest vastutaja Liivi Mäekalda. Tundsime huvi tema juhitud niitude katsealade ning vähendatud niitmisrežiimi vastu. Liivi kirjeldas meile lahkelt alade rajamise ja hooldamise protsessi. Olukorras, kus valingvihmad, pikad põuad ja kõrged temperatuurid on pigem süvenemas, kui taandumas, ökosüsteemid paigast, ressursid ammendumas, on vaja leida inimtekkelises keskkonnas muu hulgas ka uusi alternatiive „inglise-“ või „golfimurudele“. Neid kooslusi ja lahendusi seal ka hetkel katsetatakse. Botaanikaaias on ülekaalus 1–2 korda hooajal niidetavad alad, mis on muutunud värviküllasteks, iseloomu ja silmarõõmu ning elusloodusele palju pakkuvateks oasideks. Selle saavutamiseks on vaja teha algusaastatel jõupingutusi, võtta vastu tagasilööke, katsetada, aga seda tehakse seal teadlikult ja põ-

nevusega. Selle kinnituseks kohtusime oma alakest hooldava Itiga, kes kirjeldas loodustaimede katseid ja printsiipe ning ebaõnnestumisest saadud häid kogemusi. Botaanikaaias olid suuremahulised tööd osaliselt lõppenud, lõppemas ja ka veel pooleli. Oli näha ümberistutuste käigus hukkunud roose, kannatada saanud murusid, hooldamata alasid, aga inimesed toimetasid, kõik jätkub ja laabub. Küsisin, kuidas külastajad on reageerinud, et piletiraha makstes pole alad täiuslikud? Vastus oli, et sageli on külalistel isegi huvitavam näha, kui töö käib ja midagi uut luuakse. Muudetavate alade algfaasid on tekitanud vahel n-ö kontoritöötajates küsimusi, aga nemad kui valdkonda mitte tundvad võivadki segadust tunda. Tõin peas paralleele meie hetke olukorraga, kus olen kohtunud eeldusega, et protsessid taimemaailmas on nagu tootmises – õhtuks on riul valmis

ja seinal ning on seal järgmised 100 aastat muutumatuna. Ainult, et arvad kuuluvad valdkonna inimeste hulka!?

Viimane peatus oli Karla külas, kus on mitmeid huvitavaid aedu ja tootjaid. Meie põikasime sisse Sadevälja tallu, kus ootas meid Röpina Aianduskooli vilistlane, perenaine Jaana Proos. Kuulasime nende kodu, aia ja tootmise lugu ning jalutasime selle saatel läbi üle hektarise ala, kus see kõik asub. Kuna olime ainsad külastajad, saime rahulikult küsida, arutada. Lõpetuseks kutsusime Jaanat, kui kooli vilistlast, juunis toimuvale juubelile.

Korraldajana tänan eelarve ja tunniplaanide tegijaid, et meile seda väljasõitu võimaldasite ning kaaslasid!

Tiina Länkur, kutseõpetaja

Foto: <https://www.avatudtalud.ee/et/talud/sadevalja-aiaandustalu>

Sadevälja aiandustalu

Meie kokkutulekud – 35 korral pärast kooli

*Ka hõbedase habemega
ei tohi unustada seda,
kus kandis asub Räpina ...*

Meie sõprus algas sisseastumiseksami ajal 1960. aasta augustis. Paljudest soovijatest, kuuldavasti sajakolmekümnest, valiti välja üle kuuekümmne. Noorimad neist vaid neljateistkümne aastased. Olime viimaste seast, kelle põhihariduseks jäi seitse klassi. Meist moodustati Räpina aiandustehnikumi kaks uut kursust. Ühe erialaks sai puu- ja köögiviljandus – klassijuhatajaks direktori abikaasa Linda Kärbis. Meist, kes soovisid õppida iluaiandust, sai I-b kursus. Eestlaste isetegevuse iluaianduse edendamiseks lõpetas Moskva enne meie teise kooliaasta algust. Kolm tütarlast lahkusid protestiks. Edasi õppisime puu- ja köögiviljandust a-kursusega ühise üleliidulise õppekava järgi. Kaks meist vanemat b-kursust said siiski õppida lõpuni Eestis koostatud ehisaiaanduse õppekava alusel. Meie klassijuhatajaks oli Liidia Laanes, keda möödunud aastal õnnitlesime 100. sünnipäeval. Tookord läks ta peagi lapsepuhkusele. Meie uueks klassijuhatajaks sai laborant Malle Zernant, kellest kujunes teenekas botaanikaõpetaja Malle Terepson-Madisson. Ega tal meiega kerge olnud, mitmed õpilased olid temast vanemad.

Õppisime, algul elasimegi, endises Räpina mõisa härrastemajas. See oli enne sõda kooli tarbeks suuremaks ümber ehitatud. Sestpeale väärub ta juba lossi nime. Nelja ja poole aasta pikkune õppekava sisaldas üht praktikasuve aiatöölisena oma õppemajandis. See ja riigieksamite kuu enne lõpetamist sidus meid paralleelkursusega tihedalt. Lahkudes otsustasime korraldada ühise kokkutuleku 1969. aasta suvel. Teostajateks said need, kes tol ajal kooli juures töötasid: õpetajad Maia Teema-Raudseping ja Helve Tamme-laan-Tuulemäe, aednik Liidia Lopman-Peterson, söökla juhataja Ina Raud-Haidak ning mina. Viis aastat hiljem, aastal 1974, kohtusime teist korda kooli 50. juubeli ajal Värskas. Tuleb välja, et olime oma esimese kokkutulekuga tähistanud kooli 45. aastapäeva. Ka järgmised kaks kokkusaamist toimusid viieaastase intervalliga kooli aastapäevade ajal. Kolimisega uude koolimajja 1984. aastal lõppes meie kokku-

V-b kursus (23 aiandusagronoomi) koos õpetajatega lõpuaktusel (23.1.1965)

Kokkutulekul Milvi ja Aavo Mägi sireliaias 15. juunil 2017.
Kohal oli 21 meie kursusel õppinut

saamise esimene etapp, mil aktiivse töö- ja pereelu kõrvalt leidsime aega kohtumiseks vaid kord viie aasta tagant.

Hilisem Rapla maavanem Kalle Talviste tegi algust uue tavaga, kutsudes meid 1985. aastal Kohilasse tutvuma oma elu- ja töökohaga. Siitpeale külastasid 1965. aastal lõpetanud b-kursusel õppinud kordamööda eri Eesti paigus elavaid klassikaaslasi. Enamasti on programmis ühine lõunasöök ja naabruses paiknevate kultuuri- ning aiandusobjektide külastamine. Viie aasta tagant toimuvate kooli aastapäevade

ajal saime oma kursusega kokku mõnes klassiruumis või Räpinas elava Liidia Petersoni kodus. Alates 2004. aastast oleme kohtunud niiviisi igal aastal, paaril aastal isegi kaks korda. Vahele jäi vaid üks koroona-aasta.

23. jaanuaril 2015, samal kellaaajal, kui poole sajandi eest toimus valgete sirelitega kaunistatud sammastega saalis meie lõpuaktus, viibisime koos paralleelkursuselt saabunutega samas saalis. Ühisel lõunasöögil Provintsi kohvikus, mis asus tookord meile kooli ajast tuntud restorani keldris, jutustasime klassijuhatajale oma senisest elust.

Kuuldes, et oleme juba pensionärid, sündis temalgi otsus aktiivsest koolitööst tagasi tõmbuda. Samal suvel kohtusime teist korda Sagadi mõisas kursusevanema Elmo 70. sünnipäeval.

Kõige osavõtjate rohkemaks sai 2017. aasta kokkutulek Raplamaal Valtus, kuhu kutsus meid teine kursusevanem Ene Peit-Pungas. Kohtusid 21 meie kursusel õppinut, lisaks saatjateks tulnud abikaasad ja lapsed. Imetlesime Aavo Mägi aretatud sireleid Nõmme kõrtsi naabruses. Tema abikaasa Milvi õppis mõnda aega meie kursusel. Samal sügisel pidasime Lüganusel Jaagup Innose 80. sünnipäeva. Tema on meist

vanim, ent välimuselt üks nooruslikem.

Tänavu 12. augustil kohtusime 35-ndat korda. Taas Rāpinas. Astusime sisse meile kooliajal keelatud kirikusse. Lõunalauas, kus olime koos õpetaja Mallega, mälestasime viit lahkunut. Aiandusõpetaja Sirje Tooding tutvustas meile oma kodu, puukooli ja suvel ilmunud albumit, milles viguritega tušijooniste kõrval õpetlik tekst. Päeva lõpetasime Sillapää lossis, endises koolimajas. Meie kooliaega meenutas sammastega saal ja tollest ajast pärinev kiviparkett fuajees. Rosaariumis uudistasime meist noorema kursuse poolt oma klassijuhatajale Elsa Reimile pühendatud pinki,

mis avati nädal hiljem.

Tihedad suhtlejad on ka meie kaaslaste paralleelkursuselt, kes samuti peaaegu igal aastal kellegi pool kokku saavad. Kuna meie read hõrenevad, võiksime mõelda taas aianduse eriala XXI lennu ühiste kokkutulekute korraldamisele.

Jääme ootama kohtumisi teistegi koolikaaslastega järgmisel suvel Rāpina Aianduskooli 100. aastapäeva pidustustel!

Jaan Kivistik,
kooli vilistlane ja endine õpetaja
27.08.2023

Liidia Laanes (11.9.1922–19.9.2023)

Kord lõpeb sajandist pikemgi elu. Liidia Laanes (Saukas) pühendas suure osa sellest meie koolile, olles tollases tehnikumis üldainete õpetaja, kursusejuhataja ja klaverisaatja isetegevuslastele. Õpilased meenutavad teda kui heatahtlikku, tagasihoidlikku ja ausat õpetajat. Klassijuhatajana leidis ta 1954. aastal lõpetanud kursuselt omale abikaasa, sest sõjajärgsel ajal õppis koolis sageli vanemaid noormehi. Selline oli ka tulevane kooli pargiaednik Ilmar Laanes, keda vilistlased meenutavad tema asjaliku toimekuse ja talviste

lõpupidude jaoks ajatatud valgete sirelite tõttu. Peres sirgusid poeg ja tütar. 1971. aastal koliti Põltsamaale, päranduseks saadud majja. Enne Rāpinast lahkumist töötas Liidia tehnikumi juurde loodud kaugõppe osakonna metoodikuna.

Liidia Laanes lahkus nädal pärast 101. sünnipäeva, tema leinatalitus toimus Tartu krematooriumis 23. septembril.

Jaan Kivistik, 25.09.2023

Liidia ja Ilmar Laanes ➡

Tennis – uus hooaeg, uus hobi

Avasta enda jaoks tennisemäng! Sügisest algavad taas tennisetreeningud. Trenni võivad tulla kõik – ka need, kes pole varem reketit käes hoidnud. Alga-

Treener Aleksei

jatele õpetataksegi kõigepealt reketi õiget haaret/hoidmist, millest sõltub löökide kvaliteet ja kogu mäng tervikuna. Õpime väljakul õigesti liikuma, põhilööke tennisepalliga, tennisetehnikaid ja servivõtteid.

Tennis on mäng, mida saab mängida kogu elu, sõltumata vanusest. Treening aitab arendada füüsilisi, psühholoogilisi ja loominguilisi omadusi nagu näiteks – jõud, kiirus, painduvus, hüppevõime, vastupidavus, reaktsioon, koordineerimine, tähelepanu, mälu ja loogika.

Tennisemäng kogub igal aastal järjest rohkem populaarsust. Treening on jõukohane kõigile. Tennis pole lihtsalt sport, vaid elustiil – uued tutvused, suhtlemine, energia ja hea tuju. Tule sinagi tennisemaalima avastama ja võta sõber kaasa.

Aleksei Nikolajev, tennisetreener

Sirlu ja Julia treeningul

KANDIDEERI AIANDUSKOOLI ÕPILASESINDUSE PRESIDENDIKSI!

Naudid koolielu arendamist
ja selle põnevamaks
tegemist, siis kandideeri!

Oled julge, töökas ja heade
juhiomadustega, siis see on
sinule!

UNELMATE KANDIDAADI OMADUSED

- Julgus
- Esinduslikkus
- Ettevõtlikkus
- Töökus
- Viisakus
- Juhiomadused
- Esinemisoskus

KANDIDEERIMINE

1. Kirjuta enda lühitutvustus: kes
oled, miks soovid kandideerida,
mis on sinu eesmärgid. Lisa
tutvustusele esinduslik foto.

2. Saada tutvustus ja foto
15. oktoobriks aadressile
maarika.loodus@aianduskool.ee

ANNA KOOLIELULE VÄRVI!

Kandideeri õpilasesinduse liikmeks!

Kui tahad, et koolielu
oleks sinu nägu, siis
ühine õpilasesindusega!

- Kandideerimiseks saada enda
• tutvustus ja põhjendus, miks
• soovid esindusega liituda
13. oktoobriks aadressile
jarko.ilves@aianduskool.ee

HUVIRINGID

RÄPINA AIANDUSKOOLIS 23/24 ÕPPEAASTAL

KÕIGILE KASUTAMISEKS

jõusaal ruum 125

lauatennis ruum 124

käimiskeppide ja suuskade laenutus ruum 109

VÕRKPALLI- TREENING

E, N kl 17.00–19.00

võimlas

Valdur Truija

MATEMAATIKA- RING

K kl 17.00

ruumis 311

Valdur Truija

TENNIS

K kl 17.00–19.00

R kl 14.00–16.00

võimlas

Aleksei Nikolajev

ETTEVÕTLUSRING

N kl 16.00

klassis 401

Tiiu Ruuspõld

STUDIOFOTO

Aeg kokkuleppel

juhendajaga

klassis 102

Indrek Kaeli

VITRAAŽ

Aeg kokkuleppel

juhendajaga

klassis 102

Indrek Kaeli

PRAKTILISE PSÜHHOLOOGIA RING

Aeg kokkuleppel

juhendajaga

raamatukogus

Ülle Viksi

Aeg & Vaim
TEMPUS & SPIRITUS

Suur tänu kõigile, kes lehenumbri
ilmumisele kaasa aitasid.

Ajaleht ootab kaastöid kulli.nommistu@aianduskool.ee

Väljaandja Räpina Aianduskool, Aianduse 6, Räpina 64505

Toimetaja Külli Nõmmistu Küljendaja Valdur Truija

Septembrikuu nali

Kirjaniku viimases sõjaromaanis on juttu langevarjuhüpetest.
Päeval, mil romaan müügile jõuab, helistatakse autorile:

"Leheküljel 27 on teil kas sisuline või trükiviga, nii madalalt ei
saa langevarjuga hüpata!"

"Kust te helistate?" tunneb kirjanik huvi.

"Traumaosakonnast ..."